

איש לדברו

לקט אמרות
חז"ל, רעיונות,
עובדות והנהגות
מגדולי ישראל,
על מדות טובות
שנביאות
לאהבת הזולת,
הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
© אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס
בלי רשות בכתב

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל

רח' אבן עזרא 2 ירושלים 92424 טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812

שבת קודש כח ניסן תשס"ח שבת - ירושלים 6:45 תל-אביב 7:00 חיפה 6:52 מוצ"ש - ירושלים 8:00 תל-אביב 8:03 חיפה 8:03

פרשת קדושים

איסור לשון הרע ורכילות

שלא לספר דברי רכילות ולשון הרע על זולתו!

נלמד מהפסוק: "לא תלך רכיל בעמך" (פרק יט-טז)

ואמרו חז"ל בירושלמי: תנא דבי ר' ישמעאל, זו רכילות זו לשון הרע. תנא ר' נחמיה: שלא תהא כרוכל הזה שמטעים דבריו זה לזה ושל זה לזה (ירושלמי פאה פ"א ה"א). ורש"י כאן פירש: אני אומר על שם שכל משלחי מדנים ומספרי לשון הרע הולכים בבתי רעיהם לרגל מה יראו רע או מה ישמעו רע, לספר בשוק, נקראים הולכי רכיל, הולכי רגילה.

הגר"י זילברשטיין שליט"א מביא בספרו (חשוקי חמד) דבר מעניין ומופלא ממדרש בראשית, מיסודו של ר' משה הדרשן, ממנו ניתן ללמוד מוסר השכל עד כמה גדול הוא עונשו של המדבר לשון הרע ורכילות, ואלו דברי המדרש:

נאמר על נח "כי אותך ראיתי צדיק לפני" - לפי שהיה עושה צדקות עם כל אשר היו בתיבה. הא כיצד?

בתחילה, בימי אדם הראשון, היו החתול והעכבר שותפים יחדיו בביתו של אדם הראשון. יום אחד נכנס יצר תחרות בלבו של העכבר כנגד החתול ואמר לאדם: תן לי רשות להרוג את החתול, שהוא גנב. אמר לו אדם: הואיל וסיפרת עליו לשון הרע תהיה לו למאכל. מיד קפץ החתול על העכבר והרגו. כיון שראו כן בניו של העכבר, ברחו לנקייה הסלעים ולחורי העפר.

כאשר בא נח והכניס לתיבה, אמר יום האחד החתול לנקבתו, זכורני כשהייתי תינוק הביא לי אבא ממשפחתו של זה ואכלתיו והיה טוב למאכל ועתה ארדוף אחריו ואשיגנו ואוכלנו. כיון ששמע עכבר כדברי הללו, נס מפניו ורדף החתול אחריו, ונעשה לו נס ונזדמן לו חור ונכנס שם. הכניס החתול פיו בחור להוציאו מתוכו, ונשכו העכבר, גם החתול קרע לו בצפרנו שפתו התחתונה כחצי זרת.

הלך העכבר אצל נח ואמר לו: איש צדיק! עשה לי צדקה ותפור לי מה שקרע לי החתול אויבי. אמר לו נח: לך והבא לי נימת שערו. הלך לחתול ומצאו ישן, תפס משערו וחזר לנח ותפר את קרעו. על כן נקרא [נח] איש צדיק. עכ"ד המדרש.

הנה כי כן, נמצאנו למדים מדברי המדרש, עד כמה גדול עונשו של המדבר לשון הרע, שהיה העכבר אמר את האמת ומכל מקום קיבל עונשו עד סוף כל הדורות, להיות נרדף ע"י החתול על שדיבר עליו לשון הרע.

"צדק תדברון" !

סיפר אחד מגדולי התורה: "פעם שאלתי את החזון איש, בחודש אלול, מה עושים עם איסור דיבור לשון הרע, כיצד ניצולים מהאיסור? ומיד הוספתי ואמרתי לחזון איש: "עלה ברעיוני עצה, מאחר ועיקר הבעיה בדיבור לשון הרע, בכך שמגנים על הזולת, ועלינו להתרגל שלא לגנותו, לכן אולי אקבל על עצמי למשך שנה אחת שלא לדבר כלל על הזולת, לא לטוב ולא לרע, ובכך אתרגל שלפני שאדבר על הזולת אעצור ואפקח על עצמי אם הדיבור הוא לגנותו של הזולת או לשבח".

שמע החזון איש את הצעתי והגיב: "לא זו דרך התורה! כתוב "צדק תדברון"! חייבים לדבר "צדק" על הזולת. והוסיף החזון איש להסביר את השקפתו: "באמת כל החיים שלנו הם מלחמה בין השכל והרגש, ועפ"י רוב הרגש מנצח. האדם מחויב לעשות את מה שההלכה מחייבת אותו, ואם הוא נכשל לפעמים - הקב"ה יודע שנכשלים... אבל אין לעשות קבלה הנוגדת את ה"צדק תדברון"!

מעשה איש

זהירות מדיבורים בטלים

הגה"צ רבי ישראל מסלנט זצ"ל היה נזהר ביותר בשמירת פיו ולשונו מדיבורים אסורים כמו לשון הרע ורכילות וכו' ואף שדעתו היתה מעורבת עם הבריות בכל זאת נזהר גם כן מכל דיבורים בטלים.

ואף הוא עצמו העיד על כך: פעם הוכיח לאחד ממקורביו על עניני הדיבור ואמר לו בזה הלשון: "על לשון הרע לא תוכל לומר לי טול קורה מבין עיניך, וכמדומה גם על דברים בטלים..."

תורת רבי ישראל מסלנט

לעילוי נשמת רבי רפאל בנימין בן רבי אריה לוי זצ"ל

גלב"ע 1 א"ר

מצות עשה לאהוב כל אדם מישראל כגופו !

נלמד מהפסוק: “ואהבת לרעך כמוך אני ה'” (פרק יט-יח)

וכתב רש"י (מהתו"כ): אמר רבי עקיבא זה כלל גדול בתורה. והרמב"ם (פ"ו מדעות ה"ג) כתב: מצוה על כל אדם לאהוב את כל אחד ואחד מישראל כגופו שנאמר: “ואהבת לרעך כמוך”. לפיכך צריך לספר בשבחו ולחוס על ממונו כאשר הוא חס על ממונו עצמו ורוצה בכבוד עצמו.

מדברי חז"ל “ואהבת לרעך כמוך - זה כלל גדול בתורה” לומדים - כתב כ"ק האדמו"ר מסלונים, רבי שלום נח ברזובסקי זצ"ל (בספרו “נתיבות שלום” ח"ג) - שהחביבות והנחת-רוח הגדולה שיש להקב"ה היא, כאשר ישראל בניו אוהבים זה את זה. וכמו שאמרו חז"ל (בתנא דבי אליהו רבא פרק כח) כך אמר להם הקב"ה לישראל, בני אהובי, כלום חסרתי דבר שאבקש מכם, ומה אני מבקש מכם, אלא שתהיו אוהבים זה את זה ותהיו מכבדין זה את זה ותהיו יראין זה מזה, ולא ימצא בכם עבירה וכו'.

מטעם זה - כתב האדמו"ר - אמרו חז"ל “גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה”. לפי שחשוב אצל הקב"ה החביבות שמקבלים את בניו יותר מקבלת פני השכינה. ולכן המתפלל על חברו והוא צריך לאותו דבר, הוא נענה תחילה. לפי שזוה שגוברת אהבתו לחברו, חביב הוא אצל הקב"ה ולכן נענה תחילה.

זו גם הסיבה שלדעת האריז"ל צריך כל יהודי לקבל על עצמו קודם התפלה את מצות “ואהבת לרעך כמוך”, שהרי בשעת התפלה זקוק הוא לעת רצון ורחמים, והדרך לעוררם הוא ע"י “ואהבת לרעך כמוך”. שכן ע"י שמעורר אהבתו לחברו, מעורר בזה נחת-רוח להקב"ה שיתקבלו תפלותיו ברצון. ע"כ מדברי בעל הנתיבות שלום.

החפץ חיים כתב (בספרו זכור למרים - פרק יא) שאם היו ישראל מאוחדים ואוהבים זה את זה כראוי, ממילא היתה מתווספת השפעה לכל אחד ואחד בעניניו, כי לא קצרה יד ה' מלהושיע. וצריכין להשתדל שנהיה אוהבים זה לזה באמת ונהיה מכבדין זה לזה, ויהיה נחת רוח להקב"ה מאתנו.

ומי שמתנהג בהנהגתו להפך מזה שכל אחד מתגבר על חברו ואינו מתנהג בכבוד לגבי חברו, וכן בכל הענינים הוא נגד חברו, עונשו גדול מאוד. וכמו שמצינו בתלמידי רבי עקיבא אף שהיו גדולים בתורה מאוד, אך מפני שלא נהגו כבוד זה לזה נתחלל בזה כבוד שמים, ופגעה בהם מדת הדין ומתו כולם במגיפה בין פסח לעצרת, ועל זה מתאבלין כל ישראל בכל שנה בימי הספירה, מכל זה אנו רואים בחוש, אימתי מוצאת הבריאה חן בעיני הקב"ה, בזמן שכלל ישראל אגודים יחד ואין ביניהם שום קנאה, שנאה ותחרות, וכל אחד חושב בתקנת וטובת חברו, ואז הקב"ה שמח בבריאתו. וזה ביאור הפסוק “ואהבת לרעך כמוך אני ה'”. כלומר: אם תהיה אוהב לרעך כמוך, אזי אני ה' בתוכם ואוהב אני את שניכם. ע"כ מדברי החפץ חיים.

על אדם שחייב מיתת בית דין נאמר בגמרא: “ואהבת לרעך כמוך - ברור לו מיתה יפה”. ובשו"ת בית שערים (או"ח סימן ט) נשאל: הרי אדם רשע מצוה לשנאותו שנאמר (תהילים קלט"כא) “הלא משנאיך ה' אשנא”, ואיך אמרו חז"ל שיש חיוב לאהוב אותו?! ותירץ, שגם במחוייב מיתת בית דין, אם מקבל תוכחה אסור לשנאותו ונכלל במצוות עשה ד”ואהבת לרעך כמוך”. ועוד: הרי קיימא לן (סנהדרין מג) שכל המומתים מתוודין, נמצא שבשעה שממיתין אותו כיון שמתוודה אינו רשע.

אלא שצריך להבין, לאור דברי חז"ל שמדין “ואהבת” יש לברור מיתה יפה לחוטא שנתחייב מיתה, אם כן, מדוע ביקש משה רבינו על קרח ועדתו “ובלעה אותם ואת כל אשר להם וירדו חיים שאולה” (במדבר טז), הרי בכך יש להם מיתה קשה ביותר שגם בזמן מיתתם יסבלו יסורים קשים ולא ימותו מיד בשעת בלעיתם באדמה!?

אלא ביאר כ"ק אדמו"ר מהרי"ד מבעלז זצ"ל, דאדרבה, דוקא מתוך אהבתו הגדולה של משה רבינו לא חפץ שימותו ללא הרהורי תשובה כדי שלא תאבד נשמתם ואשר מטעם זה חייבי מיתות בית דין מתוודין קודם מיתתן, על כן ביקש משה שישארו בחיים אחרי בליעתם באדמה, כדי לתת להם האפשרות לתקן נשמתם ע"י הרהורי תשובה.

מה בין יהודי לגוי?

פעם היסב הגאון רבי יוסף דב סלוביניץ זצ"ל (בעל הבית הלוי) עם מקורביו ותלמידיו בשמחה של מצוה. כטוב לב המסובים ביין ביקשו מרבים שישיע להם דבר אגדה.

נעתר הגרי"ד לבקשתם, פתח ואמר: הנה מסובים אנו כאן בשמחה של מצוה וככל שאנו מרבים לאכול ולשתות הננו חשים יותר קרבה זה לזה ושופעים אהבת ישראל אמיתית. לעומת זאת, כאשר הגויים מטיבים את ליבם ביין, מיד הם נעשים עוינים זה לזה, מכים איש את רעהו, ופעמים אף מגיעים לידי שפיכות דמים. מה ההסבר לניגוד קיצוני זה שבין היהודים לגויים?

נראה לי - הסביר הגרי"ד - כי הסיבה היא משום שאנו היהודים נצטוונו מפי הגבורה “ואהבת לרעך כמוך” ואילו לעשיו נאמר “ועל חרבך תחיה” ישנו בוודאי סוד גדול בציוויים אלו שאינם מובנים כפשוטם. ואולם הרי אמרו חז"ל (עירובין סה.) “נכנס יין - יצא סוד” וכאשר יוצא הסוד מתגלה הענין כפשוטו: יעקב מפגין כלפי הזולת את אהבתו וחיבתו ואילו עשיו מפגין כלפיו את חרבו...

פרפראות לתורה

“כמים הפנים לפנים כן לב האדם”

כ"ק האדמו"ר מוויז'ניץ - רבי חיים מאיר הגר זצ"ל היה כולו שופע אהבת ישראל. פעם סיפר שכאשר הגיע עם חלק מחסידיו כפליטים, לעיר גרוסוורדיין שהייתה קהילה אשכנזית, סבלו הוא וחסידיו מיחס שלילי מצידם. בצר לו פנה האדמו"ר לראש הקהל ואמר לו: “נראה כי אינכם אוהבים אותנו במיוחד... אבל אנו נאהב אתכם כל כך, עד שגם אתם תאהבו אותנו לבסוף...”

כיוצא בזה סיפר ר' אליהו רוט שאחרי המלחמה פגש בגרמניה יהודים שהיו “מתנגדים” מבטן ומלידה, ולבסוף הפכו לחסידים נלהבים של האדמו"ר מוויז'ניץ, הוא הביע את תמיתו בפני הרבי, היאך הצליח לפעול 'מופת' כזה להפוך “דייטשע אידן” לחסידים.

השיב לו הרבי: “אהבתי אותם בכל לבי ונפשי ללא גבול, והאהבה היתה גדולה כל כך, שבהכרח אהבו גם הם אותי והלכו אחרי “כמים הפנים לפנים”...”

במחיצתם

“ואהבת לרעך - כמוך”

סח הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר שליט"א: פעם ביקשתי מהחזון איש שיעשה לי טובה מסוימת, וסירב לעשות. שאלתי אותו: ומה עם “ואהבת לרעך”? והשיב: “גם לעצמי לא הייתי עושה דבר זה...”!

מעשה איש

שלא להכשיל את חברו בעבירה או בעצה שאינה הוגנת!

נלמד מהפסוק: "ולפני עור לא תתן מכשול" (פרק יט"ד)

ודרשו חז"ל בתורת כהנים: מהו לפני עור - לפני סומא בדבר, היה נוטל ממך עצה, אל תתן לו עצה שאינה הוגנת לו, אל תאמר לו צא בהשכמה כדי שיקפחוהו לסטים וכו'. וכתב הרמב"ם (פי"א מרוצח הי"ד): "וכן כל המכשיל עור בדבר והשיאו עצה שאינה הוגנת, או שחזק ידי עוברי עבירה שהוא עור ואינו רואה דרך האמת מפני תאוות לבו הרי זה עובר בלא תעשה".

רבינו יוסף חיים מבגדד זצ"ל מביא בספרו (בנייהו - קידושין לב). שאלה מעניינת בדיון "לפני עור לא תתן מכשול":

מעשה באדם ששכר משרת בתוך ביתו ואין הוא יודע אם המשרת אדם נאמן הוא או שחשוד בגניבה. ביקש האיש לבדוק ולנסותו. מה עשה? השליך בתוך חצירו דינר אחד של כסף שנראה כי נפל מבעל הבית, ובוזה ביקש לבדוק את המשרת. אם הוא נאמן, אזי כישראה את הדינר יקחנו ויביאנו לבעל הבית. ואם גנב הוא יקחנו לעצמו. ועתה השאלה האם מותר לו לבעל הבית לעשות כן והאם אין בזה איסור ד"לפני עור לא תתן מכשול", שהרי יתכן שהמשרת גנב ויקח הדינר לעצמו ועובר על "לא תגנובו", נמצא בעל הבית מכשיל אותו באיסור גניבה.

ולכאורה - כתב בעל ה'בן איש חי' - ישנה עצמה להמנע מהאיסור ד"לפני עור", והיא, שיפקיר את הדינר, וממילא אם יקחנו המשרת לעצמו, שוב לא יעבור עליו באיסור גניבה. אך ישנה בעיה בעצה זו. שהרי קיימא לן בגמרא (נזיר כג). שאם נתכוון אדם לאכול בשר חזיר ובטעות עלה בידו בשר כשר של כבש, נמצא שבסופו של דבר לא עבר כל עבירה, בכל אופן צריך כפרה. ואם כן, גם בנידון דידן נכשל בעבירה, שהרי כוונת המשרת היתה לגנוב.

ואולם מסיק רבינו יוסף חיים שבמקרה שלנו אין לחוש ללאו ד"לפני עור" עפ"י דברי הריטב"א בגמרא (קידושין לב). שם מסופר על רב הונא שביקש לבדוק את רבה בנו אם הוא כעסן, ועל כן קרע בפניו בגד משי יקר. ולפי תגובת בנו יידע אם כעסן הוא. ושואלת על כך הגמרא: היאך היה מותר לרבי הונא לעשות כן ולנסות את בנו והלא היה לו לחשוש שמא בנו יכעס ויפגע בכבוד אביו, וממילא גם האב יעבור על "לפני עור לא תתן מכשול"? ומתוצאת הגמרא "דמחיל ליה ליקריה" [=רב הונא מחל על כבודו] וממילא שוב לא יעבור הבן עבירה גם אם יגיב בכעס. שהרי אב שמחל על כבודו, כבודו מחול.

והקשה הריטב"א: הרי מכל מקום הבן אינו יודע זאת, שאביו מחל על כבודו, נמצא שכוונתו לעבירה, והוי כמי שנתכוון לבשר חזיר ועלה בידו בשר כבש שצריך כפרה. יוצא איפוא שאביו מכשילו בעבירה. ומבאר הריטב"א שבלאו ד"לפני עור" כיון שהוא "לאו כולל" לא מחמירים ומותר לנסות את הבן ואין האב עובר על "לפני עור" אף אם בנו נתכוון לעבור. לפי"ז גם בנידון שלנו מותר לנסות את המשרת.

"שמה ייצא מכשול"

פעם התאספו גדולי ישראל לדון בכמה הצעות לטובת הכלל. הציע אחד הרבנים להעניק תעודת סמיכה לכל המלמדים. ואכן הגאון רבי מאיר שמחה מדווינסק זצ"ל הסכים לרעיון, אשר לכאורה היה נראה כתקנה טובה לבל יחדרו מלמדים שאינם הגונים, ורוב גדולי התורה תמכו בדעתו.

אלא שהגאון רבי חיים סולובייצ'יק מבריסק זצ"ל התנגד לרעיון משתי סיבות:

(א) עד עתה כל אבא שהיו לו טענות על המלמד, היה יכול להעיר לו ולתקן את הנצרך תיקון, ואילו מעתה אם יבוא האבא אל המלמד בטענות, יציג בפניו המלמד את כתוב ה"סמיכה" שקיבל מהרב ויאמר לו "הלא רואה אתה שאני מומחה בהוראה ואיך תעיז לומר לי מה לעשות!"

(ב) ישנו חשש שיצא מכשול בעתיד כאשר יחדרו מלמדים "משכילים" ע"י ששייגו תעודת סמיכה מרבנים הגרים במקום אשר אין מכירים אותם, ולבסוף יתנו לכולם.

כי על כן, בכל שאלה שעמדה על הפרק היה רבי חיים עושה חשבונות ובודק היטב, אם שייך שתצא אי-פעם תקלה ומכשול ע"י תקנה מסוימת, והיה חושש אפילו לדבר רחוק מאוד. ומרגלא בפומיה: "איני מתחרט על מה שלא עשיתי, אני חושש על מה שכן עשיתי, שמא בדורות הבאים יצא מכשול ע"י כן".

עובדות והנהגות לבית בריסק

"הוכח תוכיח את עמיתך"

להוכיח את חברו מתוך אהבה ובאופן שלא

יתבייש!

נלמד מהפסוק: "הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא" (פרק יט"ז)

ו**כתב** רש"י: לא תלבין את פניו ברבים. ואמרו חז"ל בגמרא: יכול יוכיחנו אפילו כשמשתנים פניו מפני הבושה תלמוד לומר "ולא תשא עליו חטא" (ערכין טז).

וכתב**** החינוך (מצוה רלט): משרשי המצוה, לפי שיש בזה שלום וטובה בין אנשים, כי כשיחטא איש לאיש ויכיחנו במסתרים, יתנצל לפניו ויקבל התנצלותו וישלים עמו, ואם לא יוכיחנו ישטמנו בלבו ויזיק אליו לפי שעה או לזמן מן הזמנים וכו'.

ומוסיף החינוך: "ומכל מקום יש להתיישב לכל בעל נפש ולהשגיח הרבה בענינים אלה ולחשוב ולראות אם יהיה תועלת בדבריו אל החוטא שיוכיחנו, ויבטח בשם כי הוא יעזרהו בהלחמו עם שונאיו, ואל ירך לבלו ולא ירא, כי ה' שומר את כל אוהביו וכל הרשעים ישמיד ואם ישוב החוטא מחטאו יהיה לו בזה שכר גדול".

לדעת המנחת חינוך (שם) הרי שמלבד חיוב התוכחה מהפסוק "הוכח תוכיח" וגו' ישנו חיוב להוכיח את רעהו מצד מצות "לא תעשה" של "לא תעמוד על דם רעך". שאין זה חמור פחות מטובע בנהר שעובר על "לא תעמוד" וגו' וגם מקיים "והשבותו לו" לרבות אבידת גופו. על אחת כמה וכמה שאם יכול להצילו מן העבירה שהוא אבידת נפשו וגופו רח"ל, בודאי חייב להחזירו למוטב ולהצילו מן החטא.

"הוכח תוכיח" - בצנעה

כאשר היה נזקק הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל לייסר ולהוכיח תלמיד שהתרחל בלימ"ד דיו, נזהר היה מאוד שלא להעכיר את רוחו יותר מן הנדרש, וכל שכן שלא להכלימו.

פעם הזמין אליו הביתה תלמיד מסויים, חלש בלימוד, שנזקק בדרך כלל ללימוד עזר. בבוא התלמיד, נמלך רבי יהודה בדעתו והחליט לצאת עם התלמיד לבית הכנסת סמוך. הפציר בו בן משפחתו שישאר וילמד עם התלמיד בבית, הרי לא חש בטוב ביום זה והטלטול קשה עליו... טען.

כיוון שהפציר בו מאוד, נענה הרב צדקה ואמר לו בסוד: "צריך אני היום גם להוכיח את התלמיד, ואם נשאר כאן עלול התלמיד לצאת מבוייש ונכלם ח"ו. על כן, נסור איפוא לבית הכנסת שהוא ריק מאדם בשעה כזאת..."

וזאת ליהודה

ומי כעמך ישראל

סיפורים בני זמננו

"למען יאריכון ימך"

מר ד. ידע שבעת הזאת זקוקים לו במקום הפיגוע. הוא הוריד את בני המשפחה מהרכב, והמשיך להתקרב עם רכבו לאזור האסון. כאשר בעקבות הפקקים והחסימות לא התאפשר לו להמשיך בנסיעה, החנה את הרכב ומיהר רגלית למקום. בהגיעו פגש מכר שעבד בכוחות ההצלה, הוא נד לו בראשו והצטרף מיידית לסייע בטיפול ופינוי הפצועים מהזירה.

רק כאשר סיים את תפקידו, התפנה מר ד. לשוחח עם המכר. הוא התעניין לדעת מתי ארע הפיצוץ. המכר חישב את הזמן שעבר מאז ארע הפיגוע, ועד להגעת מר ד. למקום. הסתבר שהאסון ארע 10 דקות לפני שמר ד. הגיע לשם.

"התברר" ממשיך ומספר בנו "שאם אני ואבי לא היינו לומדים בביתנו לפני שיצאנו לטיול, אזי היינו חס וחלילה שוהים באותה מסעדה בדיוק בשעה שארע בה הפיגוע הנורא - לא עלינו!"

"וכך בזכות כיבוד אב ואם ולימוד התורה ניצלנו!"

* * *

הפיגוע שארע לפני כעשר שנים במסעדת 'סבארו' בירושלים - ברחוב יפו פינת קינג'ג'ורג' - נצרב עמוק-עמוק בלב העם. אולי זה בגין בני משפחת סכיווסחורדר שנפגעו קשות בפיגוע - כאשר סיפורם המשפחתי מתפרסם ברבים. אולי זה בגין תמונת עגלת התינוק ההפוכה - שזכתה לסיקור בינלאומי. ואולי זה מסיבות נוספות.

גם אצל בני משפחת ד. נצרבו זיכרונות הפיגוע עמוק בלב, אך מסיבה שונה לגמרי.

* * *

כאשר יאזינו השבוע בני משפחת ד. לקריאת התורה בבית הכנסת, וישמעו את הבעל-קורא אומר "איש אמו ואביו תיראו", הם "ישמעו" בתוך המילים משהו הרבה יותר עמוק מאשר מה שאנו נשמע... הם הרי זכו ל"למען יאריכון ימך" כפשוטו, ולא רק לעתיד לבוא!

נשלח ע"י ד.ד. שכונת נוה-יעקב ירושלים

"התעוררתי בבוקר והייתי נרגש" מספר ד. מירושלים. כאשר התרחש הסיפור הוא עדיין לא התגורר בירושלים, אלא רק תכנן לצאת באותו יום - יחד עם אביו ובני המשפחה - לנפוש בירושלים. "המזוודות היו ארוזות, וכל הדברים שלנו כבר היו בתוך האוטו".

אביו הקפיד שהילדים יקבעו זמן ללימוד, בכל יום מימי החופש. ד. העדיף לצאת ירושלימה ולהתחיל את הנופש, ורק בהמשך היום להתפנות ללימוד. אביו סבר הפוך. תחילה יש למלא את קביעת העיתים ללימוד, ורק אחר-כך לצאת לדרך הבינעירונית. הטיעון שלו היה הגיוני ופרקטי: "אם לא תלמדו לפני שנצא, אתם עלולים למצוא את עצמכם בסופו של יום ללא לימוד תורה".

ד. לא שוכח כיצד ממש לא התחשק לו לשמוע בקול אביו. כאמור, הוא התרגש מהנופש הצפוי, ולא חפץ לדחות אותו ולו ברגע אחד! גוש פנימי נסער הסתחרר לו בבטן וגרם לו לחוסר רוגע וישוב הדעת: "באותו זמן הייתה הנסיעה בראש מעיני - ולא הלימוד" - כלשונו. אך בסופו של דבר הוא התגבר על יצריו ורגשותיו הגואים; "הסכמתי לבקשת אבי, למרות שזה היה לי קשה".

הוא התיישב ללמוד. ברגעים הראשונים היו עיניו נעוצות במילים, ומחשבותיו פורחות באוויר. אך עד מהרה הצליח המוח להיות שליט על הלב, ולהתרכז בלימוד. כאשר הסתיים סדר הלימוד הוא חש סיפוק פנימי, מין טעם של "בסופו של דבר זה היה כדאי".

* * *

הסבא של ד. עובד בירושלים, אך מתגורר מחוץ לעיר. מכיוון שהם יצאו לנפוש בירושלים הייתה זו הזדמנות טובה לפגוש את הסבא. עוד לפני היציאה הם סיכמו לפגוש אותו במסעדה מסוימת בעיר.

עשר דקות לפני הגעתם למקום, הם שמעו סירנות מיילות בעוז והבחינו בזרימה עצומה של רכבי הצלה ובטחון. מכיוון שאביו של ד. משמש כחובש באחד מאזורי הארץ, הוא התקשר מיידית למד"א וביקש לברר מה ארע.

"ער"ן (-אירוע רב נפגעים)" הוא התבשר - ולא ביובש.